

LUNNER
KOMMUNE

Kommunal planstrategi for Lunner kommune 2016 - 2019

*Vedtatt av kommunestyret 8. september 2016
K-sak 106/16*

Innholdsfortegnelse

1	<i>Planlegging i Lunner kommune</i>	3
1.1	Plandokumenter	3
1.2	Planprosesser - medvirkning	3
2	<i>Sentrale tema</i>	4
2.1	Kommunale tema	4
2.2	Interkommunale tema	4
3	<i>Utviklingstrekk og utfordringer</i>	5
3.1	Boligpolitikk og befolkningsutvikling	5
3.2	Tettstedsutvikling	5
3.3	Likestilling, inkludering og integrering	6
3.4	Folkehelse	6
3.5	Naturressurser	7
3.6	Samfunnssikkerhet og beredskap	7
3.7	Næringsutvikling og landbruk	7
3.8	Kommuneorganisasjon	8
3.9	Kultur og frivillighet	9
3.10	Oppvekst - Barn og unges oppvekstforhold	9
3.11	Omsorg	10
3.12	Klima, infrastruktur, miljø og eiendom (KIME)	11
4	<i>Planbehov</i>	12
5	<i>Kommuneplanleggingen</i>	13
5.1	Kommuneplanens samfunnsdel 2013 - 2024	13
5.2	Kommuneplanens arealdel 2013-2024	13
5.3	Kommunedelplanene	13
5.4	Kommunedelplan Samfunnsutvikling	14
5.5	Kommunedelplan Kommuneorganisasjon	14
5.6	Kommunedelplan Kultur og frivillighet	14
5.7	Kommunedelplan Oppvekst	15
5.8	Kommunedelplan Omsorg	15
5.9	Kommunedelplan Klima, infrastruktur, miljø og eiendom	15
6	<i>Prioritering av planoppgaver</i>	17
7	<i>Politisk organisering</i>	18
8	<i>Henvisninger</i>	19

1 Planlegging i Lunner kommune

Vi skal planlegge for å sikre en målrettet og helhetlig utvikling av Lunner som lokalsamfunn og som kommune, skapt i prosesser som demokratiserer resultatet. Planleggingen skal være behovsstyrt og vi skal ikke gjøre den mer omfattende enn nødvendig.

Planleggingen skal bygge på en realistisk vurdering av forventet utvikling og de ressursene vi har til rådighet. Vi skal ha en god sammenheng i plansystemet vårt, herunder sammenheng til økonomiplanen, handlingsprogrammet og årsbudsjettet.

Planstrategien gir kommunen disse mulighetene

- gi rom for å gjøre strategiske veivalg for en ønsket utvikling
- videreutvikle et godt lokaldemokrati
- gjøre en samlet vurdering av planbehovet i valgperioden

1.1 Plandokumenter

Vi skal utforme planer i Lunner med et tydelig og kortfattet innhold. Vi skal bruke klart språk slik at planinnholdet er lett tilgjengelig og forståelig. Alle planene våre skal ligge oppdatert på kommunens nettsider og de skal være tilgjengelige på i-Padene til politikerne.

1.2 Planprosesser – medvirkning

All planlegging skal være forankret gjennom klare og gode planprosesser. Prosessene skal sikre et nødvendig eierskap, involvering og offentlighet. Vi skal tenke universell utforming av involveringsprosessene.

2 Sentrale tema

2.1 Kommunale tema

Kommunal planstrategi 2013-2016 ble vedtatt i 2012. Her satte kommunen fokus på befolkningsutvikling, folkehelse og næringsutvikling. Disse temaene var overordnet og dermed sentrale i det øvrige planarbeidet som kommunen skulle gjøre i den forrige valgperioden.

Med utgangspunkt i de utfordringene og utviklingstrekkene vi nå står overfor, jamfør kapittel 3, skal kommunen de neste fire årene ha særlig fokus på disse sentrale temaene

- barn og unges oppvekstforhold
- likestilling, inkludering og integrering
- tettstedsutvikling og næringsutvikling

2.2 Interkommunale tema

Regional plan for Hadeland 2015 - 2021 ble vedtatt i Fylkestinget for Oppland 17.- 18. februar 2015. Disse temaene er beskrevet i planen

- våre fortrinn
- bo-perspektivet
- tettstedsutvikling
- kompetanse
- næringsutvikling - arbeidsplasser
- kommunikasjon - transport
- arealbruk

Gjennomgående tema

- barn og unge
- klima, miljø og energi
- universell utforming
- folkehelse
- Samfunnsikkerhet og beredskap

3 Utviklingstrekk og utfordringer

Planstrategien fastlegger i kapittel 2 at kommunen skal ha særlig fokus på tre temaer i perioden 2016-2019. Nedenfor beskriver vi utviklingstrekk og utfordringer i en større helhet.

3.1 Boligpolitikk og befolkningsutvikling

Kommuneplanens samfunnsdel 2012-2024 har en målsetting om 3.000 flere innbyggere i perioden 2013 - 2024. Dette betyr en gjennomsnittlig årlig befolkningsvekst på 2,3 %. Gjennomsnittlig årlig vekst i perioden 2000-2015 var 0,57 %. Veksten i 2015 var på 0,46 %. Lunner har over tid hatt et fødselsoverskudd. Det vil si at antallet fødte er høyere enn antallet døde og at vi har en ung befolkning. I perioden 2005 - 2014 har det i gjennomsnitt vært født 89 barn i året. Året med det høyeste antallet fødte var i 2012, med 101 nye lunbyinger.

Utflyttingen skjer i stor grad til Oslo og Gran. Når det gjelder innflytting utgjør innflytting fra utlandet en betydelig andel. For å oppnå en ønsket befolkningsvekst, er det like viktig å beholde innbyggere som å tiltrekke seg nye.

Utbygging av nye boliger bør i hovedsak skje i tilknytning til tettstedene med gangavstand til kollektivknutepunkt, skoler og næringsarealer. Boligpolitisk handlingsplan 2015 - 2018 peker på disse utfordringene

- for få leiligheter blir bygd
- vanskeligstilte har utfordringer med å komme seg inn på boligmarkedet
- boligfunksjonene i kommunen er fragmentert
- inkluderings- og integreringspolitikken er manglende

Sosial infrastruktur som barnehager, skoler og helsetjenester må bli dimensjonert ut i fra den reelle veksten i befolkningen.

Befolkningsframskrivingene viser at antallet eldre vil øke fra rundt år 2020. Vi må legge til rette for at botilbudet er slik at folk kan klare seg selv lengst mulig i sine egne hjem.

I kommuneplanens arealdel og i reguleringsplanene, er det avsatt områder til boligbygging som gir muligheter for den befolkningsveksten som kommunen har som målsetting. Utfordringen er at områdene ikke blir bygd ut raskt nok.

3.2 Tettstedsutvikling

Tettstedsutvikling er et sentralt tema i planleggingen vår. Behovene i dagens samfunn skaper økt etterspørsel etter boområder i nær tilknytning til arbeidsplassene, kommunikasjonsknutepunkt, servicetilbud og kultur- og fritidsaktivitetene. Dette letter hverdagen for de som skal arbeide, ta seg av familien og delta i samfunnsaktiviteter. Lokalisering av sentrale boligområder reduserer behovet for bruk av privat bil. God tettstedsutvikling skal bidra til at vi verner om dyrka og dyrkbar jord i kommunen. Dette kan skje gjennom effektiv arealutnyttelse og fortetting av allerede utbygde områder.

Attraktive tettsteder betyr også mye for næringsutvikling og konkurransekraft. En utfordring for stedsutviklingen i kommunen vår er å være tro mot vedtatte planer. Lunner er fortsatt en kommune uten et tydelig definert sentrum.

3.3 Likestilling, inkludering og integrering

For å lykkes med inkludering og integrering, uavhengig av årsak, må tiltakene være sektorovergrepene. Gjennom planarbeid på ulike områder kan vi trekke opp føringer for hvordan kommunen ønsker å arbeide for inkludering og mangfold. Dette gjelder både generelt og innen de ulike kommunale tjenestene.

Lunner kommune har over flere år bosatt en økende andel flyktninger. Vi er en av de kommunene i landet som tar aktivt del i arbeidet med å bosette og integrere flyktninger. For å lykkes med integrering, må kommunen iverksette tiltak som sikrer deltakelse i arbeids- og samfunnslivet for de flyktningene kommunen bosetter. Kommunen har også tilflytting av fremmedarbeidere. Tjenesteapparatet må være slik at disse og familiene deres blir godt integrert og inkludert i kommunen.

Universell utforming blir definert i FN-konvensjonen om rettighetene til personer med nedsatt funksjonsevne

«Med 'universell utforming' menes utforming av produkter, omgivelser, programmer og tjenester på en slik måte at de kan brukes av alle mennesker, i så stor utstrekning som mulig, uten behov for tilpassing og en spesiell utforming.»

Kommunen skal sikre demokratiske prosesser gjennom universell utforming slik at alle innbyggerne kan delta i samfunnslivet. Vi må tilrettelegge for tilgjengelighet til tjenestene våre. Universell utforming handler i denne sammenhengen ikke bare om den fysiske tilretteleggingen, men i like stor grad om hvordan kommunen kommuniserer med innbyggerne. Klart språk i forvaltningen må være et satsningsområde for kommunen framover. Kommunen skal planlegge for at alle får lik mulighet for aktiv samfunnsdeltakelse.

Et tett samarbeid med kultur, lag, organisasjoner og andre frivillige, er avgjørende for å lykkes med inkludering og integrering av grupper som står i fare for å falle utenfor det ordinære tilbudet til kommunens innbyggere.

3.4 Folkehelse

Kommunestyret godkjente i sak 20/16 [Oversikt over helsetilstand i befolkningen](#). Storsamfunnets folkehelsearbeid skal befatte seg med befolkningsgrupper, helsetrender og store årsakskjeder, i motsetning til den behandlende helsetjenesten, som har blikket rettet mot individer og deres risikofaktorer og sykdommer.

Med fokus på bakenforliggende faktorer og å forebygge lidelser og risikofaktorer, er det pekt ut tre satsningsområder for en bedre folkehelse i Lunner kommune. Disse tre blir definert som hovedutfordringene for folkehelsen, og henger til dels sammen.

- Barn og vekt
Det er økning i overvekt blant barn. Hovedårsakene er dårlig kosthold og for lite fysisk aktivitet. Norge har en fedmeepidemi der 17-22 % av åtte- og niåringene er overvektige. En av konsekvensene av dette er redusert livskvalitet som barn og sykdommer i voksen alder som for eksempel diabetes og hjerte/karsykdommer. Lunner har flere hundre personer med diabetes, og en stor gruppe som har uoppdaget diabetes type II.
- Psykisk helse, - barn, unge og eldre
Noen indikatorer i folkehelseprofilen for Lunner viser at vi har utfordringer innen psykisk helse. Andelen med psykiske symptomer og sykdommer er høyere enn i

landet som helhet. Dette er en stor folkehelseutfordring, som kan ha store konsekvenser for den enkelte, for deres familier og for samfunnet som helhet.

- **Bruk av rusmidler og tobakk**
Foreldrenes alkoholbruk er den viktigste enkeltfaktor for ungdommens alkoholforbruk. En bevisst holdning til eget og ungdommens bruk av alkohol og rusmidler er viktig. Dette kan etableres ved at foreldre og unge snakker og reflekterer over hvordan alkohol og rusmidler brukes i ulike sosiale sammenhenger. Kommunen skal ha sin oppmerksomhet rettet mot virkemidlene den rår over i alkoholloven.

Det vil være helsegevinster ved å redusere bruken av tobakk og snus. Andelen røykere blant gravide er bekymringsfull høy i Lunner.

Vi må møte folkehelseutfordringene universelt, på alle nivåer og på en ikke-diskriminerende måte.

3.5 Naturressurser

Lunner er en av de rikeste kommunene i Oppland når det gjelder naturmangfold. Spesielt må vi framheve kransalgesjøene i nordre del av kommunen. Forvaltningsmessig har vi et stort ansvar for å beskytte lokalitetene mot forringelse. Vi må sikre områdene med naturmangfold slik at viktige lokaliteter ikke blir bygd ut.

Kommunen må oppfylle sine forpliktelser til EUs vanddirektiv og Forvaltningsplan for vannregionene. I vannregionmyndighetens tiltaksplan for vannområde Hadeland, er det blant annet prioritert tiltak for å redusere forurensningstilførslene fra landbruket. Dette gjelder håndtering av gjødsel, endret jordarbeiding og tiltak som skal sikre bedre vannkvalitet. Tiltakene fra tiltaksplanen må vi ta inn i aktuelle kommunale planer.

3.6 Samfunnssikkerhet og beredskap

Kommunestyret vedtok i juni 2012 Risiko- og sårbarhetsanalyse for Hadeland. Denne analysen identifiserer hvilke forebyggende tiltak som vi bør iverksette for å redusere sannsynligheten for at uønskede hendelser skal skje og avhjelpende tiltak for å begrense konsekvensene dersom det allikevel skulle skje. Vi skal revidere risiko- og sårbarhetsanalysen i 2016. Dette skjer i samarbeid med Gran kommune.

Risiko- og sårbarhetsanalysen er grunnlag for beredskapsplanene. Lunner kommune har et oppdatert planverk med generelle beredskapsplaner og fagplaner innen sektorer som helse og teknisk. Vi gjennomfører øvelser jevnlig.

§ 4-3 i plan- og bygningsloven stiller krav om risiko- og sårbarhetsanalyser. Dette for å avdekke om arealet er egnet til utbyggingsformål eller ikke. Analysen skal også avdekke endringer i risiko som følge av planlagt utbygging. Vi må gjennomføre risiko- og sårbarhetsanalyser både for kommune- og reguleringsplaner.

3.7 Næringsutvikling og landbruk

Strategisk næringsplan ble vedtatt i oktober 2013. Planen bidrar til å tydeliggjøre kommunens næringslivssatsing. Den er et styringsdokument for Lunner næringsforum og administrasjonen. I Regional plan for Hadeland er disse målsettingene vedtatt

- Vi skal videreutvikle nærings samarbeidet knyttet til regionens utviklingsakser
- Gran og Lunner utarbeider felles næringsplan og viderefører samarbeidet om næringshage og etablererveileder.

- Kommunene vektlegger vertskapsrollen overfor næringslivet. Sammen, eller hver for seg, utvikle faste møteplasser med lokalt næringsliv.
- Kommunene skal alltid ha opparbeidede næringsarealer tilgjengelig.
- Kommunene utvikler en felles strategi for lokalisering av rett virksomhet på rett sted.
- Hadelandskonferansen videreutvikles som en viktig, årligmøtearena for næringsliv, innbyggere og det offentlige Hadeland.

Vi må drøfte målsettingene i arbeidet med næringsutvikling. For Lunner sin del vil fokus på utvikling av attraktive tettsteder være et viktig arbeid for lokal næringsutvikling. I tillegg må fokuset på eksisterende næringsliv bli videreført. Det er en utfordring at det mangler infrastruktur til planavklarte næringsområder.

Lunner kommune vil fortsette å være en pendlerkommune og samtidig ha handelslekkasje. Flere av innbyggernes private og offentlige tjenestetilbud er lagt til Gran sentrum. Over 700 yrkesaktive i Lunner kommune jobber daglig i nabokommunen. Sett i et regionalt perspektiv er det å understøtte regionsenteret bra og det bidrar til større næringsvekst og nye attraktive arbeidsplasser på Hadeland.

Landbruk

Landbruket i Lunner er i endring, som i resten av landet. Nedgangen i antall brukere går noe saktere enn i Oppland og i landet for øvrig. I perioden 2010 - 2015 sank antall søkere av produksjonstilskudd med 5 % i Lunner, mot ca. 10 % i Oppland og på landsbasis. Mjølkeproduksjonen er synkende, mens det er økning for sau og ammeku. I Lunner er det en prosentvis større nedgang i antall mjølkekuer og større oppgang i antall sauer, enn i landet for øvrig.

Det er et nasjonalt mål om å øke den norske matproduksjon med 20 % i løpet av de neste 20 årene. Det er en utfordring å opprettholde Lunnens relative andel av denne produksjonen og å opprettholde sysselsettingen i landbruket totalt (summen av tradisjonelt landbruk og tilleggsnæringer).

Det er utbyggingspress på dyrket mark, rundt Lunner og Roa. I Mylla- og Sveaområdet er det press på produktive skogarealer for utbygging av nye hytteområder. Den nasjonale jordvernstrategien må følges opp i kommunen. Stortinget har satt mål (vedtatt den 8.12.2015) om at årlig omdisponering av dyrket jord skal være mindre enn 4.000 dekar innen 2020. Det er et lokalt ansvar at dette følges opp.

3.8 Kommuneorganisasjon

En moderne, virkningsfull og helhetlig kommuneorganisasjon må bygge gode relasjoner både mellom folkevalgte/administrasjon, arbeidsgiver/arbeidsmarked, arbeidsgiver/medarbeider, medarbeider/innbygger og medarbeidere imellom.

Arbeidsgivers hovedutfordringer i årene som kommer, er å sikre kommuneorganisasjonen

- 1) evnen til omstilling, utvikling og nyskaping for å sikre kommunens legitimitet i befolkningen som en forsvarlig forvaltningsmyndighet og god velferdsprodusent
- 2) konkurranseevne for nødvendig ekstern rekruttering og intern forvaltning av arbeidskraft gjennom omdømmebygging og frigjøring av menneskelig energi og skaperevne

Lunner kommune ligger nært Oslo. Kommunen er en attraktiv bo - og etablererkommune som er i vekst, med mange dagpendlere som har arbeidet sitt utenfor kommunen.

Pendlerne representerer et potensiale av arbeidskraft for kommunen. Dette anser vi som et mulig konkurransefortrinn i den framtidige kampen om arbeidskraften.

3.9 Kultur og frivillighet

Kultur og frivillighet er viktig i kommunens folkehelse- og integreringsarbeid. Utvikling av møteplasser og lokaler i nærmiljøet, vil bidra positivt i tettstedsutviklingen.

Frivilligsentralen er sentral i arbeidet med å koordinere frivillig arbeid gjennom lag og foreninger. De koordinerer også frivillige som ikke er tilknyttet lag og foreninger. Det er en voksende andel frivillige som yter frivillig hjelp gjennom aktiviteter i frivilligsentralen uten organisasjonstilhørighet. Kommunen kan støtte opp under denne frivilligheten ved å øke den kommunale ressursen i frivilligsentralen. Framtidens utfordringer innen velferd, oppvekst og integrering krever et tettere samarbeid med frivilligheten.

Frivillige lag og organisasjoner ønsker å legge til rette og bidra aktivt. Med litt støtte kan kommunen få mange gode kulturtilbud. Et eksempel er skøytebanen på Harestuavannet vinteren 2015/2016.

Manglende fysisk aktivitet i befolkningen og frafall fra idretten blant barn og unge er en realitet. Nye prosjekter som Harestua arena, kunstgressbaner, tur-app og tufteparker bidrar til å legge til rette for økt aktivitet i befolkningen. Vi er en av få kommuner som ikke har frisklivsentral. Gjennom en slik etablering, kunne kommunen gitt innbyggerne økt mulighet til å gjøre gode valg på vegne av egen helse.

Gjennom interkommunalt samarbeid innen kultur med Gran kommune, får Lunner kommune dekket deler av kulturbehovet. Forvaltningen av kulturminner inngår ikke i samarbeidet og det er ikke avsatt egne midler til dette området i Lunner. Det finnes ingen plan for forvaltning av kulturminner hos oss. Dette kan vi få til gjennom et felles planarbeid med Gran og Jevnaker kommuner.

KOSTRA-tall viser at Lunner kommune gjennom flere år har brukt betydelig mindre på kulturområdet enn kommunegruppe 7, landet og nabokommunene. Kommunen kan utvide satsningen på kultur ved å øke sin andel i kultursamarbeidet. Et av områdene som vi kan utvide er satsning på "kultur for alle", et prosjekt som retter seg mot personer som lett faller utenfor ordinære aktiviteter. Dette gjelder for eksempel personer med nedsatt funksjonsevne.

3.10 Oppvekst - Barn og unges oppvekstforhold

For å skape best mulig oppvekstvilkår for barn og unge og for at de kommunale tjenestene skal samvirke og bidra best mulig til dette, skal disse prinsippene ligge til grunn for kommunens tjenesteproduksjon:

- Tidlig innsats
 - Forebygging skal prioriteres
 - Effektiv avdekking av behov for hjelp
 - Raskest og riktigst mulig innsats når behov for hjelp oppdages
- Helhetlige tilbud
 - Effektiv og oversiktlig tverrfaglig koordinering og samarbeid
 - Hensiktsmessige arenaer for formelt samarbeid
 - Velfungerende samarbeidsrutiner

Det har vært fokus på dette i den siste planperioden og mange tiltak er iverksatt. Disse bør vi videreføre for å oppnå ønskede resultater. Oppveksttjenestene opplever å stå ovenfor kompliserte og sammensatte saker. Mange barn og familier har behov for tjenester fra flere hjelpeinstanser. For at kommunen skal kunne gi et helhetlig tilbud er det behov for økt koordinering mellom tjenester i hele tjenesteforløpet fra bekymring til handling.

Sammen med barnehage og skole er pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT), helsestasjon- og skolehelsetjenesten samt barneverntjenesten sentrale aktører i dette arbeidet. Stabilitet i disse tjenestene er nødvendige for å sikre kontinuitet og kvalitet i det forebyggende og tverrfaglige tiltaksarbeidet.

Økning og reduksjon av folketall i ulike deler av kommunen utfordrer med hensyn til dimensjonering og lokalisering av barnehager og skoler. Det er avgjørende for sammensetningen av befolkningsveksten hva slags botilbud vi legger til rette for. Om det er boliger som passer for barnefamilier eller i større grad botilbud som tiltrekker seg eldre mennesker.

Lunner er en kommune med stor grad av pendlere. Dette kan gi utfordringer knyttet til åpningstider i barnehager og skolefritidsordninger. Dette er ytterligere beskrevet i *Barnehageutredningen*, vedtatt vinteren 2015.

Integrering av alle elevene i skole og barnehage medfører utfordringer med hensyn til de aller tyngste brukerne. Vi bør vurdere om vi kan oppnå gode tilbud gjennom interkommunale løsninger.

Antall minoritetsspråklige barn/elever har økt betydelig de siste årene - både i barnehagen, grunnskolen og i voksenopplæringen. Utviklingen de nærmeste årene vil være avhengig av den internasjonale situasjonen og nasjonal politikk, men sannsynligheten er stor for at antallet vil fortsette å vokse. Det blir viktig å ha nok kapasitet og kompetanse til å ta imot disse barna i barnehagene og elever med liten eller ingen skolegang både i grunnskole og voksenopplæring.

Folkehelseoversikten peker i første rekke på kombinasjonen feil kosthold og liten aktivitet som medfører fare for (over)vekt og livsstilssykdommer samt psykisk helse blant barn og unge som hovedutfordringer.

3.11 Omsorg

Vi skal fortsatt legge til rette for at innbyggerne skal kunne bo lengst mulig i sitt eget hjem. Det er derfor viktig å legge til rette for differensierte botilbud sentralt, og at de kommunale tjenestene blir organisert slik at det gir best mulig tilbud innen gitte økonomiske rammer. Dette gjelder både lokalisering, dimensjonering og kompetansefordeling- og bygging. Sentrumsfasiliteter i gangavstand er av stor betydning.

Tildeling av helse- og omsorgstjenester må ha som retningslinje at tiltak som fremmer samfunnsdeltakelse skal foretrekkes foran andre tiltak.

Universell utforming av bygninger og infrastruktur er viktige virkemidler for å oppnå økt likestilling og samfunnsdeltakelse og redusere behovet for kommunale tjenester.

Helse og omsorgstjenestene i kommunene vil også i de neste årene være i stor forandring. Samhandlingsreformen som trådte i kraft 1.1.2012 er en stor helsereform som vil vare over mange år. Reformen innebærer at ressurser og oppgaver gradvis blir overført fra spesialisthelsetjenesten til kommunen. Videre skal kommunen overta behandling og oppfølging av mange pasienter og brukere før, etter og istedenfor innleggelse i

spesialisthelsetjenesten. Det blir stilt store krav til å satse på det forebyggende helsearbeidet. Lunner kommune vil få en stor økning i antall eldre fra ca. 2020. Det er vedtatt å bygge nytt helse- og omsorgssenter og bemannede omsorgsboliger (Roa og Harestua) som skal stå ferdig fra 2019.

Særlige prioriterte områder

- demensvennlig kommune - utarbeidelse av demensplan for Lunner kommune. Større fokus på tidligere diagnostisering av demens
- psykisk helse og rus - forebygging, oppfølging, botilbud
- bedre differensiert dagtilbud for PU, bygging av nytt dagaktivitetssenter på Frøystad
- hverdagsmestring
- velferdsteknologi

3.12 Klima, infrastruktur, miljø og eiendom (KIME)

Klima og energi

I kommuneplanleggingen må vi møte klimautfordringene på flere måter

- planlegge for å tilpasse oss til klimaendringer som alt har skjedd og som skjer i økende grad
- planlegge for en utvikling av samfunnet som bidrar til reduksjon av klimagassutslippene - en særlig utfordring i arealpolitikken på kort og lang sikt
- planlegge for økt bruk av bioenergi

Kommunedelplan klima, infrastruktur, miljø og eiendom (KIME) har målsettinger om klima og energi.

Lunner kommune har vedtatt å være proaktive i arbeidet med å redusere klimagassutslippene fra privatbilbruk. Dette kan skje gjennom samordnet areal- og transportplanlegging.

Vann og avløp

Kommunen må oppfylle sine forpliktelser til EUs vanddirektiv og Forvaltningsplan for vannregionene. Det er generelt utfordringer knyttet til eksisterende ledningsnett. Dette gjelder både utlekking i ledningsnettet for vann og innlekking i ledningsnettet for avløp. I tillegg til at vi planlegger systematisk utskifting av ledningsnettet, er det viktig at nye utbyggingsområder blir lokalisert slik at vi kan koble dem til det offentlige nettet.

Det interkommunale vannverket forsyner i dag Gran kommunale vannverk (Gran og Jaren) samt Lunner kommunale vannverk (Grindvoll, Lunner, Roa, Grua og et mindre område ved Harestua). Det er forutsatt at Brandbu vannverk skal bli lagt ned og at abonnentene skal bli forsynt fra det interkommunale vannverket. Vannverket produserer i dag om lag 2,0 millioner kubikk pr. år.

Lekkasjer fra ledningsnettet utgjør en stor andel av vannforbruket. Overslagsmessige beregninger indikerer at lekkasjeandelen er ca. 40-50 % både ved Gran kommunale vannverk og Lunner kommunale vannverk. Utvidelse av forsyningsområdet med Brandbu, medfører behov for økt vannproduksjon ved det interkommunale vannverket. Dette arbeidet er under utredning og vil bli ferdig i 2016. Lekkasjeandelen er relativt høy og det er viktig å redusere lekkasjene for å begrense det totale vannbehovet mest mulig.

Tilfredstillende drikkevann er viktig for folkehelsen. I dokumentet «Nasjonale mål - vann og helse» som regjeringen vedtok 22. mai 2014, er det en rekke målsettinger for å sikre en helsemessig trygg vannforsyning. I Lunner er det en stor andel av befolkningen som har drikkevann fra private brønner eller mindre vannverk. Eiere av private drikkevannskilder er

ansvarlige for at det er tilfredsstillende kvalitet på vannet og kommunen har derfor ingen kontroll på disse vannkildene. Et mål for å redusere faren for sykdomsutbrudd som følge av dårlig drikkevann, kan være å legge en strategi for at flest mulig kan koble seg på offentlig vannforsyning.

Trafikksikkerhet

Lunner kommune bruker ca. 4,5 mill. kroner pr. år til skoleskys. Trafikksikkerhetstiltak vil kunne gi uttelling innen klima og energi, skoleskys og folkehelse. Framtidig utbygging bør i tillegg bli lokalisert slik at elever kan gå til skolen og til fritidsaktivitetene. Boligbyggingen må også ta hensyn til nærhet til offentlig kommunikasjon og arbeidsplasser.

Jernbane

Gjøvikbanen er både en persontogstrekning, som forbinder Vestoppland og Oslo, og en viktig godsforbindelse mellom Østlandet og Vestlandet. Banen har stor betydning for mulighetene for tettsteds-, nærings- og befolkningsutvikling i kommunen vår. Vi må jobbe aktivt mot samferdselsmynighetene for å utbedre linjen og få ned reisetiden. Kapasiteten på parkeringsplassene ved stasjonene må være tilstrekkelig.

Kommunal eiendom

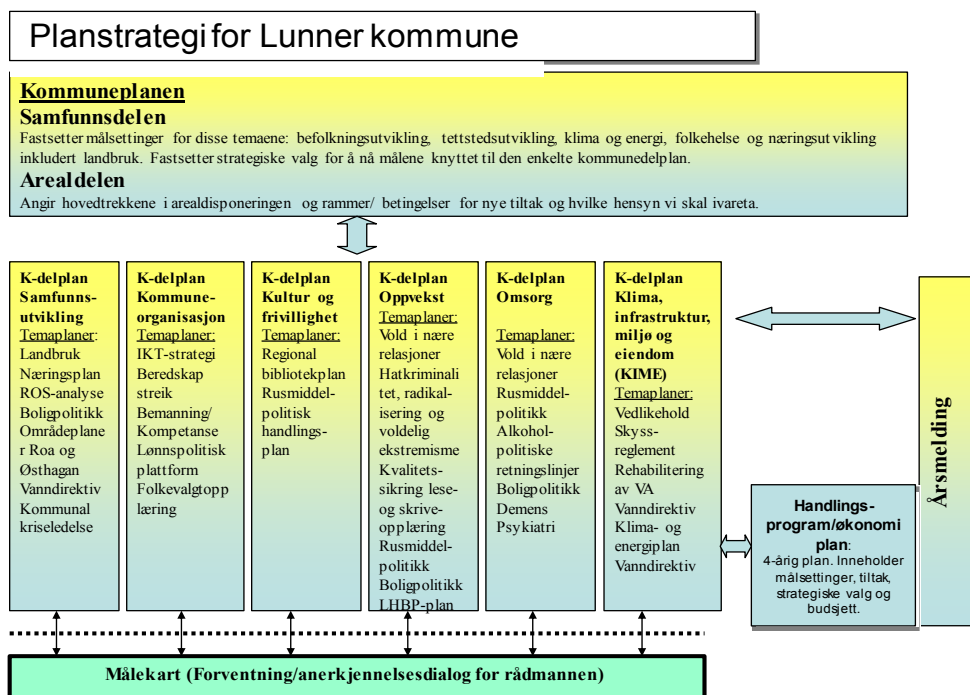
Hva vil vi med det offentlige uterom? Dette har i liten grad hatt fokus i Lunner kommune. Dette vil bli aktualisert ved framtidig sentrumsutvikling.

4 Planbehov

Lunner kommune har over tid arbeidet systematisk etter vedtatt planstruktur. Det er etablert en god sammenheng mellom kommuneplan, kommunedelplaner og økonomiplan/årsbudsjett.

Administrativt er det laget sammenhenger mellom kommunedelplanene og målkartene som vi bruker i virksomhetsområdene. Det er viktig å videreføre planstrukturen og de sammenhengene som er etablert mellom de ulike plantypene.

Følgende planstruktur skal gjelde i perioden 2016 - 2019:

5 Kommuneplanleggingen

Kommuneplanen er kommunens overordnede styringsdokument. Den består av en samfunnsdel og en arealdel med tilhørende bestemmelser som er juridisk bindende for arealdelen. Planperioden er 12 år. Målsettinger og strategiske valg i kommuneplanen er førende for kommunedelplanene.

5.1 Kommuneplanens samfunnsdel 2013 - 2024

Samfunnsdelen består av målsettinger om følgende tema

- befolkningsutvikling
- tettstedsutvikling
- klima og energi
- folkehelse
- næringsutvikling

Ved revisjon av kommuneplanens samfunnsdel må vi vurdere hovedtemaene på nytt, blant annet ut i fra innholdet i planstrategien.

5.2 Kommuneplanens arealdel 2013-2024

Arealdelen viser sammenhengen mellom den framtidige samfunnsutviklingen og arealbruken. Planen har i seg nok arealer til både boligutbygging og næringsutvikling som mer enn dekker behovene kommunen har i fire-årsperioden. Det er registrert et større behov for å gjennomgå planbestemmelsene og til å jobbe med gjennomgang av eldre reguleringsplaner spesielt i tettstedene. På Roa vil stedsutviklingsprosjektet tas over i en fase med utarbeiding av områdereguleringsplan for hele tettstedet i 2017. Det blir arbeidet med områdereguleringsplan for Østhagan på Grua. På Harestua er det allerede områdereguleringsplan for store utbyggingsområder i Harestua sentrum.

5.3 Kommunedelplanene

All kommunal utvikling og tjenesteyting skal finne sin plass innenfor seks kommunedelplaner. Kommunedelplanene har utredninger, reglementer og temaplaner som vedlegg. Hvilke utredninger som følger planene vil variere over tid, avhengig av hva kommunen ser behov for å gå mer i dybden på. Endringer i sentrale bestemmelser/føringer kan også skape behov for utredninger og temaplaner. Kommunen må begrense antall temaplaner ved isteden å utarbeide utredninger. Dette for at målsettinger og valg skal komme til uttrykk i den/de aktuelle kommunedelplanene.

Kommunedelplanene blir rullert årlig som en del av plan- og budsjettprosessen. Revisjon gjøres normalt hvert fjerde år.

I planstrategiens kap. 2 er det fastsatt følgende sentrale tema som skal ha fokus i perioden 2016 - 2019

- barn og unges oppvekstforhold
- likestilling, inkludering og integrering
- tettstedsutvikling og næringsutvikling

Den enkelte kommunedelplan skal i sitt kapittel 2.3 beskrive delplanens bidrag til å følge opp disse fokusområdene.

I det videre følger en oversikt over hvilke temaplaner og hvilke vedlegg som skal følge den enkelte kommunedelplan. Temaplaner som blir utarbeidet i samarbeid med andre kommuner er merket med (I).

5.4 Kommunedelplan Samfunnsutvikling

Kommunedelplanen består av følgende områder

- demografi
- folkehelse
- tettstedsutvikling
- næringsutvikling
- kommunikasjon/bredbånd (overordnet infrastruktur)
- samfunnssikkerhet og beredskap
- arealforvaltning

Planen skal blant annet ha følgende temaplaner (vedlegg):

- Landbruksplan for Hadeland(I)
- ROS-analyse (I)
- Strategisk næringsplan (I)
- Plan for kommunal kriseledelse
- Områdereguleringsplan for Østhagan
- Områdereguleringsplan for Roa
- Boligpolitisk handlingsplan
- Forvaltningsplaner vannområder
- Plan for kommunal kriseledelse

5.5 Kommunedelplan Kommuneorganisasjon

Kommunedelplanen består av følgende områder

- kommunen som demokratiarena
- arbeidsgiverpolitikk
- Lea'n i Lunner
- inkluderende arbeidsliv

Planen skal blant annet ha følgende temaplaner (vedlegg):

- IKT-strategi
- Beredskapsplan ved streik
- Bemannings- og kompetanseplaner
- Lønnspolitisk plattform
- Plan for folkevalgtopplæring i valgperioden

5.6 Kommunedelplan Kultur og frivillighet

Kommunedelplanen omfatter følgende områder

- bibliotek
- barn og unge
- kulturskolen
- kulturvern og museer
- kultur- og kunstformidling
- idrett og friluftsliv
- andre kulturaktiviteter
- frivillighet

Planen skal blant annet ha følgende temaplaner (vedlegg):

- Regional bibliotekplan for Hadeland (I)
- Rusmiddelpolitisk Handlingsplan (denne kan vi la inngå som en del av kommunens folkehelsesatsning)

5.7 *Kommunedelplan Oppvekst*

Kommunedelplanen omfatter følgende områder

- barnehage
- skole
- voksenopplæring
- flyktningetjeneste
- helsestasjonstjeneste
- pedagogisk psykologisk tjeneste
- barneverntjeneste
- sosialtjenesten i NAV

Planen skal blant annet ha følgende temaplaner (vedlegg):

- Handlingsplan mot vold i nære relasjoner
- Handlingsplan mot hatkriminalitet, radikalisering og voldelig ekstremisme
- Plan for kvalitetssikring av lese- og skriveopplæring i Lunner kommune.
- Rusmiddelpolitisk handlingsplan (denne kan vi la inngå som en del av kommunens folkehelsesatsning)
- Boligpolitisk handlingsplan
- Handlingsplan for lesbiske, homofile, bifile og transpersoner (LHBT)

5.8 *Kommunedelplan Omsorg*

Kommunedelplanen består av følgende områder

- omsorg i institusjon
- hjemmebaserte tjenester
- omsorg i bolig
- psykisk helse
- differensierte dagtilbud
- legetjeneste
- fysioterapitjeneste
- ergoterapitjeneste

Planen skal blant annet ha følgende temaplaner (vedlegg):

- Handlingsplan mot vold i nære relasjoner
- Rusmiddelpolitisk handlingsplan (denne kan vi la å inngå som en del av kommunens folkehelsesatsning)
- Alkoholpolitiske retningslinjer
- Boligpolitisk handlingsplan
- Demensplan
- Psykiatriplan

5.9 *Kommunedelplan Klima, infrastruktur, miljø og eiendom*

Kommunedelplanen består av følgende områder

- vann
- avløp
- vannmiljø
- klima og energi
- miljøvern
- renovasjon
- veg
- trafiksikkerhet
- park/idrett

- brann og redning
- bygningsmessig vedlikehold

Planen skal blant annet ha følgende temaplaner (vedlegg):

- Skysreglement (ved behov)
- Vedlikeholdsplan (årlig rullering)
- Plan for rehabilitering av vann- og avløpsnett (VA)
- Klima- og energiplan

6 Prioritering av planoppgaver

Nedenstående tabell angir når vi skal ha vedtak knyttet til etablering, revisjon og rullering av planer i perioden.

2016	2017	2018	2019
Kommunal planstrategi	Revisjon av kommuneplanens samfunnsdel. Revisjon av planbestemmelser i kommuneplanens arealdel		
Revisjon av kommunedelplaner: <ul style="list-style-type: none"> • Samfunnsutvikling • Kommuneorganisasjon • Kultur og frivillighet • Oppvekst • Omsorg • KIME 	Rullering av kommunedelplaner: <ul style="list-style-type: none"> • Samfunnsutvikling • Kommuneorganisasjon • Kultur og frivillighet • Oppvekst • Omsorg • KIME 	Rullering av kommunedelplaner: <ul style="list-style-type: none"> • Samfunnsutvikling • Kommuneorganisasjon • Kultur og frivillighet • Oppvekst • Omsorg • KIME 	Rullering av kommunedelplaner: <ul style="list-style-type: none"> • Samfunnsutvikling • Kommuneorganisasjon • Kultur og frivillighet • Oppvekst • Omsorg • KIME
Utredninger/temaplaner <ul style="list-style-type: none"> • Handlingsplan mot hatkriminalitet, radikaliserings og voldelig ekstremisme • Handlingsplan mot vold i nære relasjoner • Demensplan • Psykiatriplan • IKT-strategi • Landbruksplan for Hadeland (I¹) • ROS-analyse (I) • Klima- og energiplan (I) • Handlingsplan LHBT²-befolkning (I) • Områdereguleringsplan Østhagan • Plan for kommunal kriseledelse • Beredskapsplan for streik • Skyssreglement (ved behov) • Vedlikeholdsplan (årlig rullering) • Plan for rehabilitering av VA-nett 	Utredninger/temaplaner <ul style="list-style-type: none"> • Strategisk næringsplan (I) • Områdereguleringsplan Roa • Plan for kommunal kriseledelse • Beredskapsplan for streik • Skyssreglement (ved behov) • Vedlikeholdsplan (årlig rullering) 	Utredninger/temaplaner <ul style="list-style-type: none"> • Plan for kommunal kriseledelse • Beredskapsplan for streik • Skyssreglement (ved behov) • Vedlikeholdsplan (årlig rullering) 	Utredninger/temaplaner <ul style="list-style-type: none"> • Boligpolitisk handlingsplan (rev) • Plan for kommunal kriseledelse • Beredskapsplan for streik • Skyssreglement (ved behov) • Vedlikeholdsplan (årlig rullering)

¹= interkommunal plan/utredning

²= samlebetegnelse for lesbiske, homofile, bifile og transpersoner

7 Politisk organisering

Fra ny valgperiode høsten 2015 gjelder følgende politiske organisering av planansvaret.

Kommunestyret har selv ledelsen av den kommunale planleggingen og skal sørge for at plan- og bygningslovgivningen blir fulgt. Kommunestyret skal vedta kommunal planstrategi, kommuneplan, kommunedelplaner og reguleringsplaner. Kommunen organiserer arbeidet med den kommunale planleggingen etter kapittel 10 til 12 i plan- og bygningsloven og oppretter de utvalg og treffer de tiltak som er nødvendig for å gjennomføre planleggingen.

Kommunestyret skal sørge for å etablere en særskilt ordning for å ivareta barn og unges interesser i planleggingen. Høsten 2015 ble det valgt en egen person til å ta seg av denne oppgaven (representanten for barn og unge).

Kommunestyret skal sikre at kommunen har tilgang til nødvendig planfaglig kompetanse.

Formannskapet er styringsgruppe for arbeidet med revisjon av kommuneplanen, samfunnsdelen og arealdelen. Formannskapet innstiller samlet til kommunestyret i sak om Handlingsprogram/økonomiplan og årsbudsjett. Formannskapet er plangruppe for Kommunedelplan Samfunnsutvikling. Dette innebærer å revidere/rullere denne planen og innstille overfor kommunestyret i den sammenhengen.

Trepartsorganet er plangruppe for Kommunedelplan Kommuneorganisasjon. Dette innebærer å revidere/rullere denne planen og innstille overfor kommunestyret i den sammenhengen.

Oppvekst- og kulturkomiteen er plangruppe for Kommunedelplan Oppvekst og Kommunedelplan Kultur og frivillighet. Dette innebærer å revidere/rullere disse planene og innstille overfor kommunestyret i den sammenhengen.

Helse- og omsorgskomiteen er plangruppe for Kommunedelplan Omsorg. Dette innebærer å revidere/rullere denne planen og innstille overfor kommunestyret i den sammenhengen.

Klima-, infrastruktur, miljø og eiendomskomiteen (KIME) er plangruppe for Kommunedelplan KIME. Dette innebærer å revidere/rullere denne planen og innstille overfor kommunestyret i den sammenhengen.

8 Henvisninger

Nedenfor er det listet opp underlagsdokumenter og arbeid som er gjort i forarbeidet til kommunal planstrategi 2016-2016:

- Kommunal planstrategi 2013-2016
- Kommuneplan for Lunner, samfunnsdel og arealdel 2013-2024
- Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging, 2015
- Forventninger til kommunal planlegging i Oppland
- Fylkesmannens kommunebilde for Lunner kommune, 2015
- Regional plan for Hadeland
- Folkehelseoversikt Lunner kommune, 2016
- TjenesteOptimalprosesser innen oppvekst, omsorg, klima, infrastruktur, miljø og eiendom, 2016
- Utredninger fra kommunereformarbeidet, Demografi og økonomi, Demokrati, Samfunnsutvikling, Tjenesteyting og myndighetsutøvelse
- Synspunkter og innspill til kommunal planstrategi fra Fylkesmannen i Oppland, Oppland fylkeskommune og Statens vegvesen (planforum)